

Preek Lukas 1: 26-45 HSV

Geïnspireerd door Tim Keller "Ontmoetingen met Jezus".

Broeders en zusters, gemeente van de Here Jezus,

Toen ik onlangs m'n prekenarchief in dook, ontdekte ik dat het alweer de derde keer is dat ik over dit bijbelgedeelte een preek schrijf. Ook de beide vorige keren was het in de Adventstijd dat Lukas 1 voorbij kwam. Het is ook voor de hand liggend. Advent betekent 'Komst'. We leven toe naar Kerst, de komst van Jezus in onze wereld. Logisch om dan stil te staan bij de aankondiging van die komst van Jezus in de wereld. Vandaag wil ik graag samen met u proberen lessen te trekken uit de reactie van Maria op de aankondiging van de engel dat ze moeder zou worden. Natuurlijk, het was een zeer specifieke situatie, maar dat neemt niet weg dat wij vandaag, anno 2015, kunnen leren van Jezus' aanstaande moeder. Want op het moment dat de engel aan Maria verschijnt had Maria de aardse persoon van Jezus nog nooit ontmoet. Net als wij. Maar ze ontvangt wel een boodschap over Hem. Een boodschap over wie Jezus is, en wat Hij zal gaan doen. Een Boodschap die vraagt om een reactie. En Maria reageert op een ontroerende manier. En daarin is ze een prachtig voorbeeld voor ons. Zullen we eerst maar eens kijken welke Boodschap ze ontvangt, voordat we haar reactie gaan bekijken?

De engel vertelt Maria dat het kind dat ze zal krijgen Zoon van de Allerhoogste genoemd zal worden. Nu was het in de cultuur van die tijd niet ongewoon om je een zoon van iemand te noemen, als je bijvoorbeeld zijn volgeling was. De religieuze leiders van Israel noemden zich bijvoorbeeld graag 'zonen van Abraham', maar Jezus weerlegt die claim door te stellen dat ze 'zonen van de duivel' zijn omdat ze net zo leugenachtig zijn als hij. Maar hier gaat die titel Zoon van de Allerhoogste veel verder. Het kind van Maria zal niet alleen een volgeling van de Allerhoogste zijn. Hij zal Koning zijn tot in eeuwigheid. En om dat nog eens extra te onderstrepen zegt de engel het dubbel: aan Zijn Koninkrijk zal geen einde komen. Alsof hij wil zeggen: *als ik eeuwig zeg, dan bedoel ik echt voor eeuwig!!* Deze toezegging door de engel laat onomstotelijk zien dat het kind van Maria meer is dan een gewone sterveling.

En dan zegt de engel dat de kracht van de Allerhoogste Maria zal overschaduwen. Ze zal zwanger worden door de Heilige Geest. Daarom zal het Heilige dat uit Maria geboren wordt Gods Zoon genoemd worden. Jezus is Gods Zoon omdat Hij geen menselijke vader heeft! Wat hier in één zin wordt samengevat, is wat later in de theologie met een moeilijk woord de 'incarnatie' wordt genoemd. Letterlijk betekent dat woord 'vleeswording' of 'menswording'.

De apostel Paulus vat dit later in de Filippenzenbrief zo samen. Ik citeer voor de duidelijkheid de NBV vertaling: *Hij die de gestalte van God had, hield zijn gelijkheid aan God niet vast, maar deed er afstand van. Hij de nam de gestalte aan van een slaaf en werd gelijk aan een mens (2:5)*. Onvoorstelbaar. God zelf gaat Zijn heerlijke positie in de hemel opgeven, om hier op aarde, zo klein te worden, als een embryo. En Maria, Mirjam, Joods boerenmeisje uit Nazareth, waarschijnlijk niet ouder dan een jaar of 16, wordt z'n moeder. Maria was straatarm. Dat weten we omdat Jozef en zij later twee tortelduifjes zullen offeren in de tempel. Dat deden alleen de allerarmsten. De allerhoogste Koning kiest er dus voor om straks dus geboren te worden in een heel eenvoudig arm gezin uit een dorpje van niks, Nazareth.

Het tweede dat de engel zegt is de naam van het kind. Jezus. Dat betekent 'De Here die redt!' Je kunt je geen betere naam voorstellen. Alle stichters van andere godsdiensten komen een weg wijzen hoe de mens zichzelf kan verlossen. Maar niemand van hen zal zichzelf als verlosser aanduiden. Maar de bijbel noemt Jezus wel zo. Hij is de Here die redt, Hij is zelf de weg van de verlossing. Hij zal het leven leiden dat wij hadden moeten leiden en Hij zal de dood sterven die wij hadden moeten sterven. Zie je hoeveel waarheid er zit opgesloten alleen al in die naam van het Kind van Maria. Alleen dit al maakt duidelijk dat het christendom anders is dan alle andere godsdiensten. Er zijn mensen die beweren dat alle godsdiensten er op dezelfde manier naast zitten en willen ons doen geloven dat God niet bestaat. Er zijn andere mensen die beweren dat alle godsdiensten even waar zijn en dus allemaal wegen zijn naar hetzelfde doel. Maar dat is onmogelijk. Het christendom is onmogelijk over één kam te scheren met andere godsdiensten. Neem de uitspraak van Elizabeth in het laatste vers dat ik net heb gelezen. Ze verklaart Maria zalig omdat ze geloofd heeft wat haar van de kant van de Here is gezegd. Maar net even daarvoor noemt ze Maria de moeder van haar Here. Hoe kan Maria's ongebooren Kind de Here zijn, die haar de boodschap stuurde over Zijn eigen aanstaande geboorte? En Elizabeth sprak deze woorden nog wel vervuld met de Heilige Geest. Zou ze het zelf wel begrepen hebben? Hoe onvoorstelbaar. God stuurt een boodschap naar Maria over een Kind dat God zelf zal zijn. Adembenemend.

En bedenk dan ook nog even dat Maria een Joods meisje is, die van jongsaf aan geleerd heeft dat God de Schepper is van alle dingen. Hij is de totaal Andere. Er is geen God dan Hij. Hij is de enige! Geen mens is ook maar met Hem te vergelijken. En nu komt die engel haar vertellen dat haar kind, God zelf in mensengedaante is. Ja....dat dit kind ter wereld zal

komen zonder dat ze sex zou hebben met een man. Hoe zal haar omgeving reageren. Ze zal in een cultuur waar de eer van de familie zo belangrijk is in ongenade vallen. Mensen zullen haar nawijzen. Hier, zie je haar....wat een schande, zwanger, al voordat ze getrouwd was.....en toch zal dit ongehuwde, zwangere boerenmeisje in al haar schande een van de beroemdste vrouwen uit de wereldgeschiedenis worden. Wat maakt haar nu zo geweldig. Ik vermoed dat dit alles heeft te maken met haar reactie.

Laten we daar maar eens naar kijken.

Het eerste dat Maria doet is nadenken. In vs. 29 staat dat ze zich afvroeg wat die begroeting te betekenen had. Maar het woord dat vertaald is met 'afvragen' betekent zoiets als redeneren, je verstand gebruiken, grondig nadenken. Maria probeert er achter te komen hoe alles wat die engel kwam vertellen waar zou kunnen zijn.

Dat is wel goed om te realiseren. Wij noemen onszelf, als 21e eeuwse westerlingen rationeel. Bij ons moet je niet aankomen met verhalen over een geesten wereld, engelenverschijningen en een maagdelijke geboorte. Dat zijn verhalen van vroeger toen de mensen nog bijgelovig waren. Alsof het in die tijd normaal was dat er een engel verscheen. "Hé, daar heb je een engel, hallo, wat heb je deze keer te vertellen?"

Maar klopt het wel dat de joodse mensen aan het begin van onze jaartelling zo bijgelovig waren? Maria denkt na, want wat die engel komt vertellen past ook niet in haar wereldbeeld. Hoe kan nu de God van de berg Sinaï als een mens geboren worden. Ook Maria had haar rationele obstakels. De boodschap dat de Schepper van hemel en aarde het lichaam van een jong joods meisje zal binnengaan en zal zorgen dat ze zwanger raakt zonder dat ze omgang heeft met een man past in geen enkel wereldbeeld. Niet in de onze en niet in het wereldbeeld van Maria. Daar moet Maria diep over nadenken. En als Maria dat kan, dan zullen wij ook bereid moeten zijn eerlijk na te denken over de christelijke boodschap die deze engel komt brengen. Is dit kind wat zijn naam zegt: de Redder van de wereld? Is het waar dat God zelf een embryootje werd?

het tweede dat Maria doet is haar twijfels uitspreken. Ze zegt tegen de engel: "Hoe kan dat? Ik ben immers nog maagd?" Maria is niet goedgegelovig. Ze zegt niet: "nou ja, u bent een engel, u zult het allemaal wel weten, dus ik accepteer het gewoon."

Nee, ze zegt wat ieder weldenkend mens zou zeggen. "Hoe kan ik nu een kind krijgen zonder dat ik seks heb gehad?" Ze twijfelt dus openlijk, nog wel tegenover een engel. Ze is eerlijk over haar onzekerheden en vragen. Nu zijn er twee soorten twijfel. Je hebt eerlijke twijfel en oneerlijke twijfel. Oneerlijke twijfel is trots en lafhartig. Er blijkt minachting uit en

luiheid. Bij oneerlijke twijfel zeg je: “Wat een belachelijk idee, onmogelijk, dat slaat nergens op” en vervolgens loop je weg. Maar de uitspraak dat iets onmogelijk is, is geen argument, het is een aanname waarmee je onder het harde denkwerk probeert uit te komen. En daarom is oneerlijke twijfel lui!

Bij eerlijke twijfel is dat anders. Die is bescheiden, je wordt geprikkeld om vragen te stellen, niet om een muurtje van ongeloof op te trekken. Maria's vraag van twijfel maakt haar kwetsbaar. Ze is eerlijk en houdt rekening met de mogelijkheid dat ze haar mening zal moeten bijstellen. Eerlijke twijfel staat dus open voor verandering van inzicht en kan leiden tot geloof! En dat is zo geweldig. Juist omdat Maria haar twijfel durft uit te spreken komt de engel met een schitterend antwoord. “*Voor God is niets onmogelijk (vs. 37)!*” Ik weet dat gelovigen het nog wel eens moeilijk vinden om hun eerlijke twijfel te uiten. Alsof je dan ineens niet meer ‘geestelijk’ bent. Maria durft het, tegenover een engel nog wel, en alleen om die reden krijgt ze een antwoord dat alle twijfel definitief wegneemt. Voor God is niets onmogelijk!

Die ene zin overtuigde Maria. En vandaar dat ze de vrijmoedigheid krijgt zich over te geven. “*Laat met mij geschieden naar uw woord!*” Dat is het derde. Dat is nu totale overgave. Ik hoor mensen ook onder ons nog wel eens zeggen. Jawel, ik wil wel gelovig zijn, maar moet ik dit of dat dan echt nalaten? Mag ik geen seks meer hebben, moet ik stoppen met samenwonen, moet ik stoppen met van twee walletjes eten, moet ik anders met m'n geld omgaan, mag ik niet lekker lol trappen?

Ik ben bang dat wij nog wel eens willen onderhandelen met God over de kosten van gelovig zijn. Dat wil zeggen: we zijn wel bereid dingen op te geven voor God, maar we willen niet het recht opgeven om zelf te bepalen welke dingen dat zijn. Wie zo handelt wil in feite zelf de touwtjes in handen houden en bestuurder over z'n eigen leven blijven en op de troon blijven zitten. Ik las laatst de uitspraak: “het moeilijkste geven is opgeven!” Toen God Abraham riep om zijn land en familie achter te laten en te gaan naar het land dat God zou wijzen, zei Abraham: “waar moet ik naar toe”. “Naar het land dat ik zal wijzen” antwoordde God. God wil dat Abraham het recht opgeeft om zelf te bepalen wat voor hem de beste manier van leven is! Mij geschiede naar uw woord. Als jij je leven aan Jezus geeft, dan geef je Hem de touwtjes in handen. “*Ik weet niet wat u allemaal van me gaat vragen Heer. Maar ik zal alles doen wat U in Uw woord zegt, of ik dat nou leuk vind of niet, en ik zal geduldig aanvaarden wat u op mijn weg brengt, of ik het nou begrijp of niet*”. Dit indringende voorbeeld van Maria is een spiegel voor jou en mij. Heb ik mezelf zo overgegeven. Bekering is niet dat je zegt te geloven in het bestaan van God, bekering is dat je het recht opgeeft om over je eigen leven

te beslissen.

“Ik ben Uw eigendom. Ik vertrouw U. Want U bent mijn Schepper. En alleen als ik met U leef kom ik tot m'n recht. Als ik de touwtjes in Uw handen geef, dan word ik pas de mens zoals U bedoeld hebt! Want bij U is niets onmogelijk!”

En dat geldt eveneens voor Jozef. Toen Jozef erachter kwam dat Maria zwanger was, terwijl hij wist dat hij niet de vader was, was hij van plan om de verloving te verbreken. Toen een engel hem overtuigde dat hij met Maria kon trouwen, wist hij wat de gevolgen waren. De mensen in hun dorp, in een cultuur van schaamte en eer, zouden het weten, of ze waren samen naar bed geweest voordat ze trouwden, of Maria was ontrouw geweest. In beide situaties zouden ze de morele normen met voeten getreden hebben. Ze zouden voor altijd tweederangs burgers zijn in Nazareth. Ze zouden door de mensen gemeden worden en met achterdocht behandeld. Wat was er nodig voor Jozef en Maria om te zeggen: ons geschiede naar wil? Moed!! Toen Jozef met Maria trouwde nam hij afscheid van z'n reputatie. Z'n vrienden zullen vast gezegd hebben: “man, waarom trouw je met haar?” Uitleggen hielp niet. Ook z'n vrienden zullen dat verhaal over die engel en die maagdelijke geboorte maar ongeloofwaardig vinden. Jozef wist dat ze altijd negatief over hem en Maria zouden denken. Dat was de prijs die hij betaalde voor z'n overgave aan Gods wil. En dat kan jou ook overkomen. Wie iets verder kijkt dan de Veluwe zal er mee te maken krijgen, dat mensen je meewarig aankijken, omdat je een aanhanger bent van dat achterhaalde geloof met verhalen over engelen, een maagdelijke geboorte en opstanding uit de dood. Mogelijk zien ze je niet eens meer voor vol aan. Het kan je reputatie schaden, zoals ook de reputatie van Jozef en Maria werd geschaad. Dat waren de gevolgen voor Maria toen ze die woorden “mij geschiede naar uw woord” uitsprak. Ze gaf haar zelfbeschikkingsrecht op ongeacht de gevolgen!

Maria doet tenslotte nog iets waar we van kunnen leren. Ze gaat naar Elizabeth, die tot haar spreekt door de kracht van de heilige Geest. Daar heeft ze vast heel veel aan gehad. Het zal haar geholpen hebben om haar nieuwe situatie met andere ogen te bekijken. Want zodra Elizabeth is uitgesproken is, zet ze het op een zingen. *Mijn ziel maakt de Here groot (1:46)*. Het vierde dat we dus van Maria kunnen leren is dat we onze geloofsgenoten niet kunnen missen. De jonge Maria lijkt nog niet goed te kunnen begrijpen wat haar overkomt totdat ze naar een oudere zuster in het geloof gaat. Ze hebben samen gepraat en God groot gemaakt in hun liederen.

Maria beseftte dat ze niet zonder haar oudere zuster in het geloof kon, een zuster die ze vertrouwt.

Sommigen van ons willen pas dat andere mensen ervan op de hoogte zijn als we geestelijk worstelen als we er weer in de verleden tijd over kunnen vertellen: "ik heb het geestelijk zwaar gehad". Maria doet het anders. Juist nu haar wereld helemaal op de kop staat, zoekt ze haar vertrouwde geloofsgenoot op. Want midden in de worsteling is het zo belangrijk dat je de vertroosting, bemoeding, correctie en aansporing van je geloofsgenoten tot je neemt. Ik heb het al zo vaak gezegd. De gemeente is Gods gezin. Niet een optie. Broers en zussen kies je niet, die krijg je. En die krijg je niet voor niets. Omdat God vindt dat je elkaar nodig hebt. Maria blijft niet aanmodderen met haar gedachten, maar zoekt haar dierbare zuster in geloof op!

Vier lessen:

- Net als Maria mogen we intensief denkwerk verrichten. Wie gelovig wordt hoeft heus niet zijn verstand op nul te zetten.
- Net als Maria mogen we ook openlijk onze twijfels uitspreken. Het is niet vanzelf dat we dingen klakkeloos aanvaarden die we niet kunnen voorstellen. Het Evangelie kan prima onze eerlijke rationele vragen verdragen. En het heeft er ook prima antwoorden op.
- Net als Maria mogen we uiteindelijk onszelf helemaal overgeven aan de Here Jezus. Aan Hem toevertrouwen betekent dat je gelooft dat Hij beter weet wat goed voor je is, dan dat je dat zelf weet!
- Net als Maria mogen we dat samen doen. Samen spreken over ons kostbaar geloof. Van elkaar leren. Samen God aanbidden. Ons samen toevertrouwen aan de Here Jezus. Want een wonder blijft het dat God mens werd en in onze wereld verscheen uit liefde voor jou en mij.

AMEN